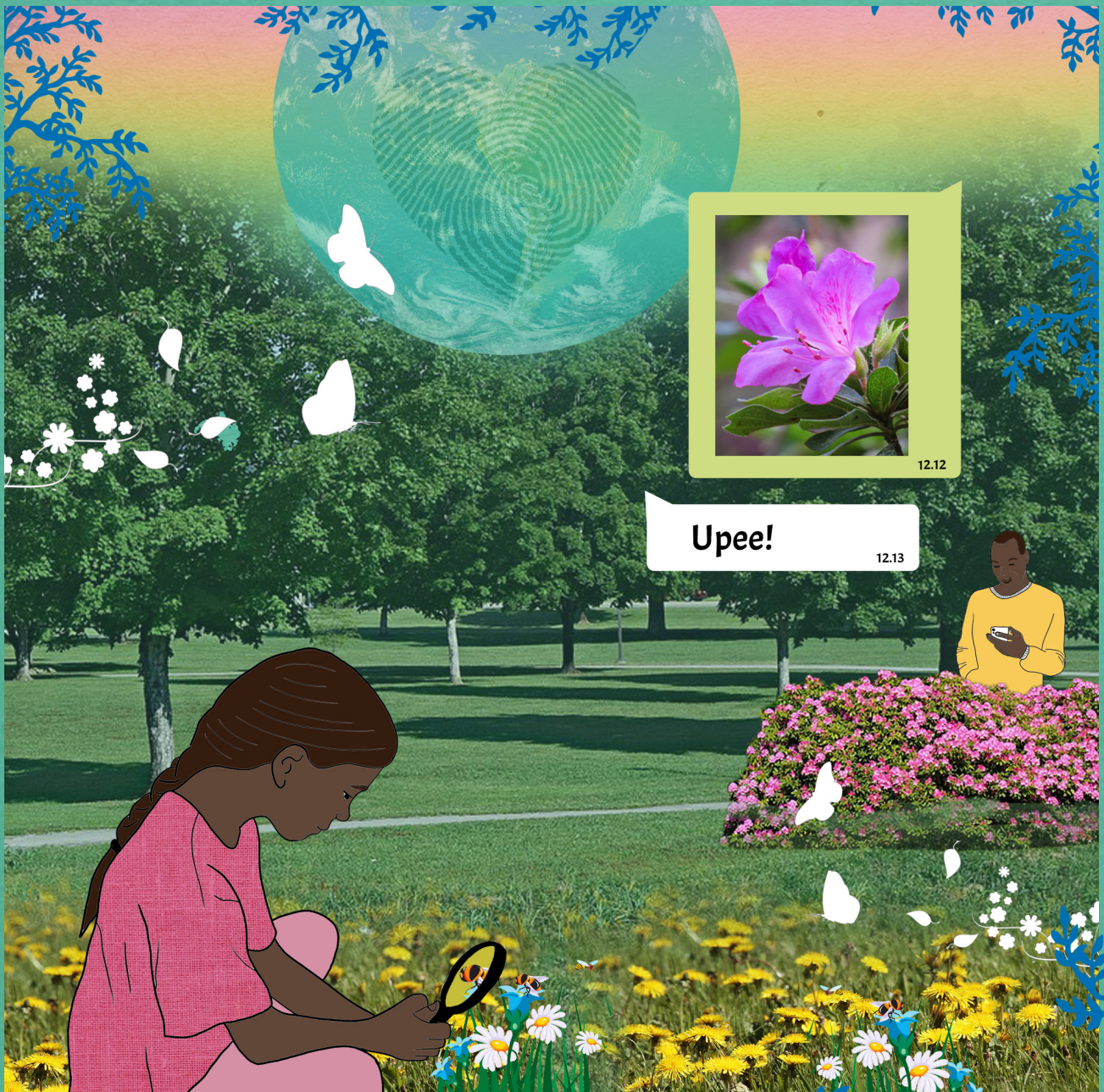

DE MEST EFFEKTIVA

MILJÖÅTGÄRDERNA

Vår närmiljö

DE MEST EFFEKTIVA

MILJÖÅTGÄRDERNA

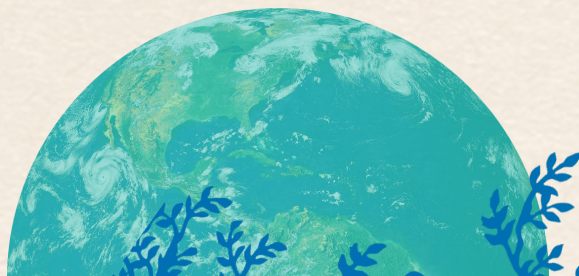
Vår närmiljö

Här hittar du en lista över de mest effektiva miljöåtgärderna relaterade till **närmiljön**. På den första sidan förklaras åtgärdernas kontexter mer i detalj. På de följande sidorna listas miljörelaterade åtgärder i form av handlingar som kan göras på individ-, daghems- och skolnivå samt i de omgivande verksamhetsmiljöerna. De nummerade punkterna kan kopplas till varandra parallellt så att punkt 1 i bakgrundsinformationen om miljöåtgärderna relaterar till punkt 1 i listan av handlingar som individer och organisationer kan göra.

Dessa handlingar har ett positivt avtryck, eftersom de direkt eller indirekt inverkar på individens men också miljöns välbefinnande, samt även minskar miljöbelastningen! Tillsammans kan ni välja de miljöhandlingar som passar er. Listan innehåller också en reflektionsövning som bjuder in deltagarna att iaktta sina vardagliga kontakter, värderingar och attityder samt sina känslor och vanor.

Grön Flagg: Som en del av temat **VÅR NÄRMILJÖ**, välj minst tre åtgärder från listan.

Välj åtgärderna från avsnitten *Våra miljöhandlingar* och/eller *Vi kan påverka ännu mer*. Vi rekommenderar att ni väljer ett brett spektrum av handlingar snarare än t.ex. tre stycken som har med dricksvattenförbrukning att göra.

VAD ÄR VÅRA HANDLINGAR KOPPLADE TILL?

1. Den närmaste miljön är naturen i oss

Vad räknas som närmiljö, var finns naturen? En allmän missuppfattning är att naturen finns någonstans långt borta och att man måste ta sig dit. Men människan själv är en del av naturen. Naturen är inte bara något som finns utanför oss själva, utan naturen är här och nu. Människan är ett däggdjur vars inre ekosystem består av mikroorganismer som är livsviktiga för oss. Att se oss själva som en del av naturen främjar vår förståelse av människans många kopplingar till och stort inflytande på miljön, liksom också miljös inverkan på människor. Vårt välbefinnande är faktiskt beroende av vår omedelbara närmiljö. Att stärka vår relation till naturen är viktigt eftersom det som är bekant vill vi skydda.

2. Den byggda närmiljön sjuder av liv

En betydande del av vår närmiljö är bebyggd. I den vidaste bemärkelsen avses med byggd miljö hela den fysiska miljön som människan format för sina behov. I detta sammanhang hänvisar den byggda miljön till byggnader och gårdar, trafikleder och stationer, bostads- och industriområden samt by- och stadskärnor. Maskrosen som växer mitt i asfalten eller svalan som häckar under takfoten är bevis på att den byggda miljön ständigt är i kontakt med den levande naturmiljön och dess organismer. Att definiera gränsen mellan den byggda och den naturliga miljön är svårt – till vilken kategori hör ett höghus gröna tak?

3. Naturmiljöer i vår närhet

Gränsen mellan den av människan formade miljön och naturmiljön är svår att dra. Människans påverkan på miljön har varit så omfattande att det är nästan omöjligt att hitta helt orörda naturområden, särskilt nära bebyggelse. Här avser vi med naturmiljön inte orörd natur utan mänsklig inverkan. Naturmiljön i närområden omfattar parker och buskage, skogar och våtmarker, kärr och vattendrag. Dessa naturmiljöer är hem för otaliga arter och ekologiska samhällen.

4. Gemenskap i olika miljöer

Byggda miljöer och naturmiljöer har betydelser som vi gett dem. Närmiljön är också kopplad till vår sociala och kulturella verklighet: vänner, släktingar, studiekamrater och kollegor, fritidsgrupper, gemensamma seder och bruk. För yngre barn består deras sociala miljö av de människor de möter nästan varje dag. För de unga utvidgar sig den sociala miljön till hobbygrupper, relationer utanför hemmet och skolan samt onlinevärlden. Den sociala miljön spelar en viktig roll för välbefinnandet. En bra social miljö kännetecknas av omsorg, trygghet samt öppen och respektfull interaktion.

MINA MILJÖHANDLINGAR

– de mest effektiva miljöåtgärderna i var och ens vardag

1. Jag öppnar mina sinnen och stärker mitt välbefinnande.

- När jag rör mig i min näromgivning stannar jag upp för att observera och känna efter detaljer.
- Jag rör på mig i skogen och simmar i naturliga vattendrag för att stärka mitt välbefinnande.
- Jag går ut i naturen för att leka, spela och lära mig.
- Jag undviker starka kemikalier.

2. Jag låter det spreta och bjuder in mer liv i trädgården.

- Jag låter bli att klippa gräsmattan och kratta löven på gården: det ger insekter och andra smådjur i trädgården mat och skapar gömställen.
- Jag planterar sommarblommor på balkongen eller endemiska gräs- och ängsväxter i trädgården för fjärilar och andra insekter.
- Jag matar fåglarna om vintern.
- I sommarhettan ställer jag ut skålar med vatten på balkongen eller i trädgården för fåglar, ekorrar, igelkottar och andra djur.
- Jag minskar utomhusbelysningen om natten.

3. Jag rör mig i naturen med respekt.

- Jag är en artig gäst i naturmiljöerna och för dem som bor där.
- Jag för inte oväsen, bryter inte grenar eller river upp växter.
- Jag håller mig till stigarna och undviker att trampa växtlighet.
- Jag håller husdjur kopplade
- Jag tar med mig skräp och husdjurens bajs från naturen. Jag söker mig till en så orörd naturmiljö som möjligt och observerar dess mångfald.

4. Jag är en bra kompis och jag uppmärksammar andra.

- Jag frågar mina kompisar eller närmaste hur de mår och gör något trevligt för dem.
- Jag behandlar alla likvärdigt och lämnar ingen utanför.
- Jag ingriper i tal och handlingar som diskriminerar andra, även på internet.
- Jag bearbetar mina känslor för miljön t.ex. genom att skriva, röra på mig, leka eller skapa konst.

VÅRA MILJÖHANDLINGAR

– de mest effektiva miljöåtgärderna i skolan eller på daghemmet

Varje punkt är en åtgärd du kan välja.

1. Vi aktiverar våra sinnen och kontakten till naturen.

- Vi flyttar lektionerna utomhus för att stärka inläring och koncentration.
- Vi använder en befintlig stig för att skapa en hälsostig i den närliggande naturen, och tar skogsbad.
- Vi skapar ett skogsgolv med råhumus på gården för att stärka vårt mikrobiom.

2. Vi berikar den byggda miljön.

- Vi skaffar detaljplanen eller generalplanen för vårt närområde och lär oss att läsa den.
- Vi planerar och restaurerar gårdsområdet för att göra det trevligare och mer mångsidigt.
- Vi anlägger en köksträdgård, lådodling eller kompost.
- Vi ställer fram vattenstationer för djur i närområdet och hänger fågelholkar i träd.

3. Vi samlar och rör oss med respekt i naturen.

- Vi lär oss färdigheter och etikett för hållbart friluftsliv, och övar dem medan vi vandrar i naturmiljöer.
- Vi lär oss om bär, svampar och vilda örter och plockar dem i närskogen för nyttobruk.
- Vi anordnar en campingtur, mörkervandring eller fågelvandring i närområdena.
- Vi för till exempel skogsdagbok, där vi skriver upp observationer och känslor, liksom problem och styrkor, för att hjälpa oss med eventuella förbättringar.

4. Vi stärker gemenskapen.

- Vi genomför enkäter och ordnar funktionella tematimmar om diskriminering och jämställdhet.
- Vi håller avslappningssessioner via centralradion.
- Vi behandlar miljökanter med hjälp av fysiska, konstbaserade och naturbaserade material om emotionell intelligens, inspirerade av observationer vi gjort i näromgivningen.

+ Reflektionsövning: Hur har närmiljön förändrats?

Vi letar fram fotografier på närmiljön för att kunna studera förändringar som skett. Vilka typer av naturmiljöer och arter har fått ge vika för människan? Hur kan vi skapa utrymme och möjligheter för närmiljö med större biologisk mångfald?

VI KAN PÅVERKA ÄNNU MER

– mer effektiva miljöhandlingar genom samarbete

Andra daghem eller skolor

- Ordna ett gemensamt närmiljöprojekt tillsammans med andra närliggande daghem eller skolor
- Låta material och tillbehör cirkulera daghem och skolor emellan

Varje punkt är en åtgärd du kan välja.

Hem, lokalsamhälle och närområde

- Skapa en pjäs eller utställning om närmiljöns ekologiska tillstånd
- Ordna strandstädnings- och -restaureringstako eller ploggingevenemang (plocka skräp och jogga) och använda skräpet som material för ett samhällskonstverk
- Skapa en lokal grupp för cirkulär ekonomi och delningsekonomi där man kan byta eller låna saker
- Ordna en bya- eller stadsdelsfest

Företag, föreningar och samfund

- Skydda närskogar eller -vatten tillsammans med lokala föreningar
- Ordna ett besök och workshop av en expert eller organisation som arbetar med diskriminering och jämställdhet
- Delta i talko för att bekämpa invasiva främmande arter eller för att vårda naturen
- Delta i vinter- och vårobservationer, rapportera artobservationer till forskare eller organisationer

Beslutsfattare och myndigheter

- Kontakta kommunens tekniska avdelning angående kommande planer och detaljplaner som påverkar markanvändningen i näromgivningen eller delta i ett kommun- eller stadsfullmäktigemöte där planläggningen behandlas
- Planera och skapa en naturstig i samarbete med kommunens tekniska avdelning och parkavdelning
- Kontakta beslutsfattare eller myndigheter (e-posti, samtal, brev) om säkerheten av trafikarrangemangen i närområdet

Media och det offentliga rummet

- Skriva en debattartikel eller insändare med temat närmiljö
- Organisera en kampanj för hållbar och säker närtrafik
- Ordna en demonstration för att skydda närmiljön
- Skriva en artikel till lokaltidningen eller annan media om hur projektet framskrider eller om kommande evenemang

Experterna Venla Niva (Aalto-universitetet), Iikka Oinonen (Finlands miljöcentral SYKE) och Essi Huotari (Kudelman-forskarnätverket) har kommenterat listan för att säkra att de mest effektiva och centrala miljöåtgärderna i en skol- och daghemsmiljö i relation till närmiljön finns med.